

Cay Đắng Mùi Đời

Khi bắt tay thực hiện bộ phim Ngọn Cỏ Gió Đùa cách đây 17 năm, đạo diễn Hồ Ngọc Xum không hề nghĩ rằng đó sẽ là cột mốc đánh dấu mối lương duyên của mình với nhà văn Hồ Biểu Chánh, để rồi nhiều năm sau, Con Nhà Nghèo, Nợ Đời, Cay Đắng Mùi Đời nối nhau xuất hiện.

Những ngày gần đây, khi bộ phim Cay Đắng Mùi Đời (9 tập x 45 phút, TFS sản xuất) đang được phát sóng trên HTV9 thì đạo diễn Hồ Ngọc Xum vẫn canh cánh bên lòng nỗi lo về một đề án được xem là khá táo bạo đối với anh từ trước đến nay. Theo đề án đó, sắp tới, cùng với một số đạo diễn khác, Hồ Ngọc Xum sẽ đưa một loạt tác phẩm của nhà văn Hồ Biểu Chánh lên phim.

Trong làng văn VN, có biết bao tên tuổi vĩ đại. Ngay cả tác phẩm về con người, về văn hóa Nam Bộ xưa cũng vô cùng phong phú. Vì sao anh lại dành nhiều ưu ái cho tiểu thuyết của Hồ Biểu Chánh?

- Ban đầu, tôi làm phim về tiểu thuyết Hồ Biểu Chánh từ sự đặt hàng của hãng phim. Thế nhưng, về sau, tôi yêu tác phẩm của ông lúc nào không biết. Một phần có lẽ bởi tôi vốn là dân văn chương (đạo diễn Hồ Ngọc Xum đã tốt nghiệp Đại học Văn khoa năm 1977). Song, phần khác là bởi tính nhân văn trong tác phẩm của ông dường như chưa bao giờ lỗi thời. Đặc biệt là tư tưởng “ở hiền gặp lành”, “gieo gió gặt bão”.

Cách đối nhân xử thế đó đã giúp tác phẩm của nhà văn Nam Bộ này sống mãi. Ở tiểu thuyết Hồ Biểu Chánh cách nay gần một thế kỷ, người ta có thể bắt gặp hiện tượng các cậu ấm cô chiêu được gởi đi du học, cảnh các cô gái từ quê ra tỉnh bị cám dỗ để rồi đánh mất chính mình, hay như chuyện đòi hỏi bình quyền giữa nam và nữ, cao hơn là lời kêu gọi giải phóng phụ nữ... thì ở xã hội chúng ta đang sống vẫn không thiếu những hiện tượng đó.

Bên cạnh tính thời sự cao, tính giáo dục sâu sắc, ngôn ngữ trong tiểu thuyết của ông cũng đầy chất điện ảnh, rất thích hợp để dựng thành phim.

Làm những phim xưa như thế chắc chắn sẽ gặp không ít khó khăn về nhiều mặt, chẳng hạn: bối cảnh, đạo cụ, phục trang... Đoàn phim đã khắc phục những khó khăn đó như thế nào?

- Nói chung, về trang phục, bộ phận phục trang của hãng đã cố gắng tìm hiểu qua nhiều nguồn tư liệu rồi đặt may. Những chiếc xe cổ được chúng tôi thuê tại một kho xe cổ ở Biên Hòa với giá đắt hơn thuê xe đời mới (từ 1,2 đến 1,5 triệu đồng/ngày). Đoàn phim Cay Đắng Mùi Đồi chúng tôi hiện đang thuê phục chế một chiếc xe khách kiểu dáng những năm đầu thế kỷ.

Muốn tìm xe ngựa, đoàn phim lại dắt díu nhau lên Lái Thiêu. Về phà, cũng may bến phà Trà Vinh - Bến Tre vẫn còn hoạt động. Nói chung, khó nhất có lẽ vẫn là bối cảnh. Nếu như ngày trước, mỗi lần cần quay cảnh xưa, chỉ cần ra khỏi Thủ Đức một chút thì nay, chúng tôi phải đi rất xa.

Từ hôm khởi quay đến giờ, đoàn Cay Đắng Mùi Đồi đã chu du từ Sài Gòn xuống tận Trà Vinh rồi ngược lên Tây Ninh, quay về Long An, sang Củ Chi, xuống Tiền Giang... Có bối cảnh rồi nhưng việc bị gia chủ đổi ý không cho quay tiếp, phải tìm bối cảnh tương tự quay lại từ đầu là chuyện xảy ra như cơm bữa. Cách thoại chậm rãi, từ tốn, câu thoại có sử dụng nhiều từ cổ cũng là một vấn đề làm đau đầu không ít diễn viên...

Chúng tôi chỉ biết cố hết sức để chuyển tải đầy đủ vẻ đẹp trong từng áng văn của nhà văn Hồ Biểu Chánh lên phim. Việc sai sót là khó tránh khỏi nhưng chúng tôi sẽ hạn chế tối đa để không làm những độc giả yêu văn của cụ thất vọng và để khán giả trẻ có một vốn kiến thức cơ bản và tương đối chính xác về nét đẹp văn hóa Nam Bộ những năm đầu thế kỷ 20. Cũng may, nhiều nơi, khi biết chúng tôi làm phim về Hồ Biểu Chánh, đã tận tình giúp đỡ đoàn. Có lẽ bởi cái bóng của cụ quá lớn.

Sau Cay đắng mùi đời, được biết hãng phim TFS đang triển khai kế hoạch sản xuất hẳn một loạt phim có kịch bản được xây dựng từ tác phẩm Hồ Biểu Chánh. Khâu chuẩn bị đã đến đâu rồi, thưa anh?

- Kế hoạch này đã được chúng tôi ấp ủ từ rất lâu bởi nhiều lý do: Hồ Biểu Chánh là một trong những nhà văn lớn của Nam Bộ đầu thế kỷ qua, là cha đẻ của một kho tàng thuyết mang đậm dấu ấn cá nhân. Tác phẩm của ông mang đầy tính giáo dục, dấu xưa nhưng vẫn chưa bao giờ cũ vì đạo lý làm người muôn đời vẫn thế...

Thêm một lý do nữa là mỗi lần dựng phim về tác phẩm Hồ Biểu Chánh, chi phí rất tốn kém. Trước, cứ lẻ tẻ vài năm lại làm một phim, đạo cụ, bối cảnh rất khó tìm nhưng xong phim lại vứt đi, chúng tôi rất xót. Vì thế, chúng tôi đã nhiều lần tự hỏi tại sao chúng ta lại không kết nối chúng lại thành một loạt phim để cho khán giả được mãn nhãn với dòng phim cổ...

Phân kịch bản cho loạt phim này (được chuyển thể từ trên dưới 10 tác phẩm của nhà văn Hồ Biểu Chánh) hiện đã hoàn tất. Tổng thời lượng phim dự kiến lên đến gần 60 tập. Nếu không có gì thay đổi, tháng 8 tới chúng tôi bắt đầu bấm máy. Loạt phim chuyển thể từ tác phẩm văn học dài hơi nhất từ trước đến giờ này sẽ là một thử thách mới đối với chúng tôi. Kịch bản phim là sản phẩm chung của một nhóm biên kịch chuyên nghiệp của hãng. Tôi sẽ là một thành viên trong nhóm đạo diễn.

Hãng phim TFS muốn mời một nhóm đạo diễn cùng thực hiện để mang lại cho bộ phim nhiều màu sắc. Màu sắc ở đây không phải là phong cách làm việc mà chính là cách nhìn nhận vấn đề qua lăng kính của từng đạo diễn, tùy thuộc vào quan niệm sống, lứa tuổi của họ. Tôi thấy cách lý giải này rất hợp tình hợp lý. Có như vậy, là phim xưa nhưng bộ phim vẫn có được nét tươi mới để lôi cuốn nhiều thành phần khán giả.

Thông tin về phim Cay Đắng Mùi Đời:

Đạo diễn: Hồ Ngọc Xum

Diễn viên: Minh Hoàng, Hoàng Thanh, Tuyết Hoa, Phi Long, Hoài An, Phương Bằng, Hạnh Nguyên, Nguyễn Hoàng.

Kịch bản: Nhóm tác giả Nguyễn Trọng Tín

Biên tập: Nguyễn Trọng Nghĩa

Quay phim: Phạm Việt Phước

Thiết kế mỹ thuật: Lê Cương

Âm nhạc: Nhạc sỹ Nguyễn Văn Hiên

(Theo Người Lao Động, Ảnh: TFS)